

Taxor, avgifter och ersättningar

inom

äldre- och handikappomsorgen

uppdateras årligen

Allmänt om avgifterna

Taxan baseras på regeringens proposition 2000/01:149 tagen av riksdagen den 14 november 2001. Lagrummen som taxan baseras på är Socialtjänstlagen (2001:453) och Hälso-och sjukvårdslagen (1982:763). Reglerna om förbehållsbelopp, högkostnadsskydd och förvaltningsbesvär trädde i kraft den 1 juli 2002. Reglerna om inkomstberäkning trädde i kraft 1 januari 2003. Konsumentverkets rekommendationer ligger också till grund för en del beräkningar. Taxor och avgifter regleras automatiskt varje år med utgångspunkt från ovanstående beräkningsgrunder. Kommunens timtaxa för hemtjänst/omvårdnadsavgift prövas årligen.

För varje enskild skall genom beslut fastställas:

- Avgiftsunderlag (inkomst)
- Förbehållsbelopp
- Avgiftsutrymme
- Avgift

Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget är lika med den enskildes nettoinkomst och beräknas av:

- Förvärvsinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen
- Inkomst av kapital med reducering av aktuell skatt
- Vissa andra inkomster, t ex bostadsstöd, pensionsförsäkringar och livräntor

Den beräknade inkomsten för de närmaste tolv månaderna omräknas till inkomst per månad. Vid beräkning av taxerad inkomst inräknas begravningsavgift som skatt. Däremot inräknas ej medlemsavgift till svenska kyrkan eller annat trossamfund.

Kommunen hämtar uppgifter om bl. a pension och bostadstillägg från Försäkringskassan.

Skattefria inkomster som t ex inkomster från utlandet, stipendier, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg anses som inkomst.

För sammanboende makar och registrerade partners lägg inkomsterna ihop och utgör hälften av summan för var och en. För sammanboende beräknas inkomsten var för sig.

När det gäller makar och registrerade partners så utgår avgiften från ett gemensamt avgiftsutrymme. Kapitalinkomst beräknas enligt den 31 december året innan.

Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek.

Förbehållsbelopp/minimibelopp

Med förbehållsbelopp menas ett lägsta belopp (minimibelopp) som den enskilde ska ha kvar efter skatt, hyra (eller kostnad för eget boende) samt avgift för hemtjänst eller omvårdnad i särskilt boende.

Förbehållsbeloppet utgörs dels av:

- Ett i lag fastställt schablonbelopp
- Ett individuellt belopp

Förbehållsbeloppet avser täcka kostnader för:

- Kläder och skor
- Fritid
- Hygien
- Förbrukningsvaror
- Dagstidning och telefon
- Möbler och husgeråd
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Resor
- Tandvård
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Livsmedel

För år 2023 är prisbasbeloppet 52 500 kronor.

Det minibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet. För år 2023 motsvarar det 6470,19 kronor/månad.

Minibeloppet för var och en av sammanlevande makar, registrerade partner eller sambor skall utgöra en tolfedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet. För år 2023 motsvarar det 5278,88 kronor/månad.

Yngre personer med funktionsnedsättning som är 60 år och yngre bör enligt propositionen 2000/01 efter individuell prövning få en uppräknings med högst 10 % av minibeloppet.

För år 2023 innebär det en uppräknings med 647,01 kr per månad.

Schablonbeloppet

I schablonbeloppet ingår livsmedel, alla måltider med 3070 kr (enligt konsumentverkets beräkning av råvarukostnad för personer 74 år och äldre).

Minibeloppet ska höjas med den del av kommunens måltidspris som överstiger 3070 kr för 2023.

Individuellt belopp

Minibeloppet skall under vissa förutsättningar och i skälig omfattning höjas för de personer som på grund av särskilda omständigheter har varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp (> 200 kr per månad).

Det kan t ex gälla följande kostnader:

- Rehabilitering/habilitering
- Fördyrad kost p.ga matdistribution eller tremålssystem i särskilt boende.
- Fördyrad kost för yngre funktionshindrade
- Bosättning, familjebildning, fritidsaktiviteter m.m. för yngre funktionsnedsättning
- God man

Det individuella beloppet påverkas också av hur mycket avdrag den enskilde kan göra från schablonbeloppet.

Avdrag kan göras om kostnaden ingår i avgiften för särskilt boende t ex hushållsel, förbrukningsvaror, möbler och husgeråd. Detta måste anpassas till det aktuella boendet/förhållandet.

Följande max avdrag gäller 2023

Förbrukningsvaror	32,50 kronor
Hemutrustning	260 kronor
<u>Totalt avdrag</u>	<u>292,50 kronor/månad</u>

Dubbel bosättning

När omvårdnadsbehovet bedöms så omfattande att personen måste flytta in i särskilt boende kan hänsyn tas till dubbla boendekostnader, genom reduktion av omvårdnadsavgiften i högst 3 mån. En förutsättning för att få kostnaden reducerad är att det tidigare boendet sägs upp eller avyttras.

Fastighet räknas inte som förmögenhet.

Tillägg

Den enskilde har alltid rätt att få sin avgift individuellt prövad utifrån sina behov. Behovet skall vara av varaktig karaktär och avse ett icke oväsentligt belopp (>200 kr/mån). Dessutom skall det inrymmas under begreppet normala levnadskostnader. Det är i första hand kommunens ansvar att utreda om den enskilde har behov av ett högre belopp.

Exempel på detta kan vara kostnader för:

- God man
- Fördyrad kost.

Mat

Den av Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnaden (råvarukostnaden) för år 2023 är 3070 kr/månad och den summan ingår i schablonbeloppet.

Om den enskilde betalar en högre avgift för mat har han/hon rätt till ett tillägg på förbehållsbeloppet.

De 3070 kr/månad fördelas enligt följande:

- Frukost/kvällsmål	20 %	614 kr
- Lunch	30 %	921 kr
- Mellanmål	10 %	307 kr
- Middag	40 %	1228 kr

Middag är likvärdig med huvudmål.

I de fall lunchen är dagens huvudmål beräknas det med middagens värde.

Boendekostnad

Den enskilde skall även förbehållas medel för boendekostnaden i vilken följande kostnader skall ingå:

- Hyra (enligt hyreslagen)
- Bostadsrättsavgift
- Ej avdragsgill ränta
- Driftkostnad
- Tomträttsavgäld
- Fastighetsskatt

Här kan kommunen använda sig av reglerna för bostadstillägg i rimlighetsbedömningen.

I de fall då någon person delar rum med annan än make eller sambo, finns ett högsta belopp även för boende. Det anges som andel av prisbasbeloppet och motsvarar 2423 kronor från 2023 års prisnivå.

För makar där den ena maken bor i särskilt boende och den andre i egen bostad tillämpas reglerna som om båda vore ensamstående. Det innebär att det högre förbehållsbeloppet för ensamstående tillämpas. Om det är förmånligare för den enskilde tillämpas dock reglerna för sammanboende makar.

Högekostnadsskydd (maxtaxa)

Avgiften för hemtjänst, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård och förbrukningsartiklar får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För år 2023 motsvarar det 2359 kr per månad.

Avgiftsutrymme

Förbehållsbeloppet dras från *nettoinkomsten* (inklusive bostadsstöd).

Denna summa utgör den enskildes betalningsförmåga = *avgiftsutrymme*.

Om den enskildes betalningsförmåga understiger förbehållsbeloppet blir avgiften 0 kronor.

Faktisk avgift för kost i särskilt boende och för matdistribution i ordinärt boende tillkommer utöver hemtjänstavgiften (inklusive larm, dagvård och korttidsvård) oavsett hur stort avgiftsutrymmet är.

Avgiften är individuell. För sammanboende makar tas avgift således ut av den av makarna som har beviljade insatser.

Om båda makarna har beviljade insatser debiteras var och en för sin insats.

Underlag för beräkning av avgift

Avgiftens storlek utgår från fattade biståndsbeslut enl. SoL eller utifrån kommunens ansvar enl. HSL och beräknas individuellt för varje enskild person.

Den enskilde är skyldig att själv informera om förhållanden som kan påverka beräkningen av avgiften.

Minst en gång om året görs en förfrågan om inkomster och utgifter. Om uppgifter inte lämnas in får kommunen använda sig av tillgängliga uppgifter från t ex försäkringskassan.

Den som inte lämnar in uppgifter riskerar att debiteras den hösta avgiften. När kommunen får in uppgifter om nya förhållanden skall ett nytt avgiftsbeslut fattas. Taxan uppdateras årligen.

För lågt förbehållsbelopp

Reglerna innebär inte ett allmänt försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen.

Kommunen har ingen skyldighet att betala ut medel till någon för att han eller hon skall nå upp till det förbehållsbelopp som anges i lagen.

Särskilt boende

I särskilt boende betalar den enskilde hyra, mat och omvårdnadsavgift.

Kommunal hälso- och sjukvård inkluderas i omvårdnadsavgiften.

För medicin och läkarvård gäller landstingets avgifter och högekostnadsskydd.

Avgiften är individuell och tas ut av varje enskild.

Reducering av avgift vid frånvaro

Reducering av vårdavgift görs endast om omvårdnadstiden är så låg att avgiften överstiger kommunens självkostnadspris.

- Reducering görs från och med dag 2 där daglig hjälp ingår. Den dag personen återkommer tas ingen avgift ut.
- För personer som ej har daglig hemtjänst reduceras avgiften i proportion till utebliven hjälp.
- Planerad frånvaro ska meddelas hemtjänstgruppen/boendestödjare minst en vecka innan för att få avgiftsreducering
- Reducering för matdistribution görs från och med dag 2 vid akut frånvaro och vid planerad frånvaro från dag 1 om hemtjänsten är meddelad minst tre dagar i förväg.
- Matkostnad i särskilt boende/korttidsvistelse reduceras från och med första hela frånvarodag. Reduktionen per dag görs med det belopp som erhålls genom att dela månadskostnad för mat med aktuell månads antal dagar. Vid återkomst debiteras matkostnad från och med första hela närvarodag.

Avgift och hyra vid dödsfall

Avgift för kost och vård och omsorg betalas till och med dag för dödsfall. Vad gäller hyreskostnad i särskilt boende tillämpas hyreslagens bestämmelser.

Felaktiga avgifter

Vid felaktig debitering, då felet beror på kommunens handläggning, skall för högt uttag återbetalas för max 12 månader bakåt i tiden. Om istället för låg avgift debiterats på grund av kommunens handläggning sker ingen retroaktiv debitering. Om felaktigheterna beror på att inlämnade uppgifter ej varit rätt eller att de varit ofullständiga och detta har resulterat i för hög avgift sker rättelse maximalt tre månader tillbaka. Om avgiften av samma skäl blivit för låg sker retroaktiv debitering med tre månader.

Försäkringsfall

Om hemtjänstinsatserna av skadeståndsrättsliga skäl eller försäkring skall bekostas av annan än den som får biståndet skall kommunens faktiska kostnader (självkostnader) för insatsen debiteras. Maxtaxa gäller således ej (Svenska Kommunförbundets cirkulär 1996:161)

Överklagande

Den enskildes avgiftsbeslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär (16 kap 3§ socialtjänstlagen) till allmän förvaltningsdomstol. Denna rätt gäller dock ej avgift för mat, hyra eller liknande samt ej heller för transporter.

Den enskilde har rätt att överklaga ett avgiftsbeslut om:

- Avgiftens storlek ej stämmer
- Avgiftsändring skett, d.v.s. ett nytt beslut om avgift fattats
- Beräkning av avgiftsunderlaget anses felaktigt
- Boendekostnaden förändras
- Förbehållsbeloppet förändras

AVGIFTER INOM LSS

Insatserna enligt LSS är i princip kostnadsfria. De enda undantagen som medges läggs fast i § 18-20 LSS samt § 5-6.

I anslutning till insatser enligt LSS får skäliga avgifter tas ut för *bostad, kost, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter*. Avgiften får dock inte överstiga kommunens kostnader och den enskilde ska efter erlagd avgift ha tillräckligt för sina personliga behov (det är alltså en kostnad som bör räknas in i högkostnadsskyddet).

Enligt § 20 LSS är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens omkostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Dessa kostnader ska bidra till att täcka utgifter för kost och förbrukningsartiklar (såsom tvätt- rengöringsmedel, toalettpapper och dylikt).

Bestämmelse för föräldrars skyldighet att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader och hur beräkning skall tillämpas finns beskrivet i cirkulär 2006:54 SKR. Det belopp som var och en av föräldrarna skall bidra med får dock inte överstiga 1273 kr/månad vardera. Vi tillämpar i det här fallet SKR:s beräkningar.

Socialstyrelsen rekommenderar att man använder sig av Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader, vilket även är beräkningar som uppfyller Livsmedelsverkets rekommendationer. Konsumentverkets kostnader är livsmedelskostnader som bygger på en matsedel för fyra veckor som uppfyller Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för olika personkategorier. I kostnaderna ingår även en liten mängd mellanmål i form av kaffe, kakor och godis. Eventuella merkostnader för livsmedel etc. vid storhelger och andra högtider ingår inte.

Av vem får man ta ut avgifter

Även denna punkt regleras i lagen, § 19-20

1. Kommunen får ta ut avgift av den som har hel ålderspension, hel garantipension, hel sjukersättning, hel aktivitetsersättning eller som har annan inkomst av motsvarande storlek.

Annan inkomst av motsvarande storlek kan exempelvis vara arbetsinkomst eller kapitalinkomster. Det kan också vara en kombination av olika slags inkomster som sammantaget är av den storlek som ovan angetts (19 § LSS).

2. Kommunen får ta ut en ersättning av föräldrar till barn under 18 år när deras barn får vård i ett annat hem än det egna med stöd av LSS. Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år. Enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet *ett annat hem än det egna* jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

När man tar ut avgift ska man samtidigt, liksom vid avgifter inom äldreomsorgen, se till att den enskilde tillförsäkras tillräckliga medel för sina personliga behov av mat, kläder, fritid, tandvård, semester etc. Dessutom garanteras personkretsen goda levnadsvillkor vilket begränsar avgiftsuttaget gentemot den enskilde.

Att överklaga avgiftsbeslut

Avgiftsbeslut för insatser enligt LSS kan endast överklagas genom s.k. laglighetsprövning.

Avgifter inom äldre- och handikappomsorg från och med år 2023-01-01**Högsta avgift för hemtjänst i ordinärt boende**

2359 kr/mån

Minimibelopp 2023

Ensamboende 6470 kr/månad

Makar och sammanboende per person 5279 kr/månad

Hemtjänst/Nattpatrull/Anhörigvård

378 kr/timme, max 2359 kr/månad

Kontrolleras mot avgiftsutrymmet & högsta avgift

För att justering av hemtjänstavgiften skall ske, ska de utförda timmarna under en och samma kalendermånad understiga sex timmar. I annat fall är det avgiftsutrymme/högsta avgift som gäller

1 tim/månad = 378 kr

2 tim/månad = 756 kr

3 tim/månad = 1134 kr

4 tim/månad = 1512 kr

5 tim/månad = 1890 kr

6 tim och mer / månad = maxtaxa

Trygghetslarm

380 kr/månad

*Kontrolleras mot avgiftsutrymmet & ingår i högsta avgift***Matdistribution**

64 kr/lunch

Kvällsmat Trygghetsboende

28 kr/portion

Kontrolleras mot avgiftsutrymmet & ingår i högsta avgift

Omvårdnad vid särskilt boende

2 359 kr/månad

Kostavgift i särskilt boende

3 554 kr/månad

Korttidsboende/Växelvård

135 kr/dygn

Kostavgift tillkommer:

118 kr/dygn

*Kontrolleras mot avgiftsutrymmet & ingår i högsta avgift***Kommunal hälso-och sjukvård**

378 kr/timme

Dagomsorg Linden

Kost 80 kr/gång

Dagrehabilitering

75 kr/hel dag

37,50 kr/ halv dag

Kost 80kr/gång

Hemrehabilitering

378kr/timme

Kontrolleras mot avgiftsutrymmet & ingår i högsta avgift

Korttidsvistelse enligt LSS

Avgift för kost

(Gäller korttidsboende, stödfamilj samt lägerverksamhet)

0–6 år	66 kr/heldag	36 kr/halvdag
7–12 år	77 kr/heldag	40 kr/ halvdag
13 år och äldre	89 kr/heldag	48 kr/halvdag

Korttidstillsyn barn och ungdomar

Vårdnadshavaren betalar kostnad för mat

Avgiften för korttidsvistelse/korttidstillsyn är en åldersrelaterad avgift efter konsumentverkets beräkningar, ett genomsnitt för vardera åldersgruppen.

Avgift för mat och förbrukningsartiklar betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Resor till och från

korttidsvistelse/korttidstillsyn betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren.

Avgiften räknas årligen om efter konsumentverkets beräkningar. Om insatsen köps av en annan kommun ska måltidsavgiften motsvara gällande måltidstaxa i den kommunen.

Bostad med särskild service för barn och ungdom enligt LSS

Ej pensionsberättigade barn och ungdomar.

Fem dagars boende:

Avgiften beräknas enligt samma taxa som korttidsvistelse.

Sju dagars boende:

Vardera föräldern är skyldig att betala en avgift motsvarande underhållsstödet. I avgiften ingår samtliga kostnader

för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar.

Föräldrarna behåller barnbidraget och svarar för sitt barns kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar.

Då barnet vistas i föräldrahemmet görs avdrag på avgiften. För sammanboende föräldrar görs avdrag med 1/30 av den totala avgiften per dag.

Vistas barnet hos ensamstående förälder görs avdrag med 1/30 kr från den förälderns avgift.

Resor till och från bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren.

Pensionsberättigade barn och ungdomar

Boende i bostad med särskild service för barn och ungdom betalar den faktiska boendekostnaden, inklusive del i telefon, TV-avgift och tidningar.

Bostadskostnaden bestäms utifrån kommunens självkostnad, alternativt det pris kommunen får betala för boendet till annan kommun/vårdgivare.

Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor den är.

Kostnad för mat bestäms enligt samma princip dvs kommunens självkostnad eller det pris annan vårdgivare/kommun anger.

Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.

Resor till och från bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren.

Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS**Pensionsberättigade vuxna**

Boende i bostad med särskild service för vuxna betalar den faktiska kostnaden för kost och logi, inklusive del i telefon, TV-avgift och tidningar.

Bostadskostnaden bestäms utifrån faktisk kostnad, alternativt det pris kommunen får betala för boendet till annan kommun/vårdgivare.

Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor den är.

Kostnad för mat bestäms enligt samma princip d.v.s. faktisk kostnad eller det pris annan vårdgivare/kommun anger.

Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.